

Ліманська О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ АНСАМБЛЮ ТАНЦЮ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розкрито особливості художньо-творчої діяльності студентського ансамблю танцю, з'ясовано її пріоритетне значення для розвитку сучасного хореографічного мистецтва.

Ключові слова: студентський ансамбль танцю, художньо-творча діяльність, хореографія.

Аннотация. Лиманская О.В. Художественно-творческая деятельность ансамбля танца в контексте развития хореографического искусства. *В статье раскрыты особенности художественно-творческой деятельности студенческого ансамбля танца, определено ее приоритетное значение для развития современного хореографического искусства.*

Ключевые слова: студенческий ансамбль танца, художественно-творческая деятельность, хореография.

Annotation. Limans'ka O.V. Artistically-creative activity of a dance ensemble in the context of choreographic art development. *In the article peculiarities of artistically-creative activity of students dance ensemble are revealed and its priority meaning for the development of modern choreographic art is defined.*

Key words: students dance ensemble, artistically-creative activity, choreography.

Постановка проблеми. Сьогодні хореографічне мистецтво займає лідируючі позиції в художній самодіяльній творчості студентської молоді, свідченням чого є велика кількість ансамблів танцю майже в кожному ВНЗ. Популярними видами хореографії все більше стають сучасний та сучасний бальний танець, а також стилізований народно-сценічний танець як інтегрована образно-пластична форма танцювання.

Дослідження становлення й генезису танцювального мистецтва дають змогу зробити висновок про визначну роль ансамблів танцю на шляху популяризації та вдосконалення окремих його видів.

Діяльність хореографічного колективу складається з основних напрямів роботи: навчально-виховна, репетиційна, постановочна та художньо-творча діяльність. Причому, остання серед них, посідає провідне місце. Цей напрямок роботи сприяє налагодженню зв'язків з творчими організаціями, закладами дозвілля, освітніми закладами всіх рівнів, самодіяльними колективами, постійному вдосконаленню художньої майстерності і ефективному використанню творчого потенціалу студентства.

Актуальність обраного дослідження зумовлена необхідністю посилення ефективності художньо-творчої діяльності студентських творчих колективів, зокрема хореографічних, для використання їх досвіду в подальшому розвитку танцювального мистецтва України.

Робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри хореографії ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Тенденції розвитку сучасного хореографічного мистецтва найбільш яскраво простежуються шляхом аналізу різних аспектів діяльності ансамблів танцю, що стає предметом наукових досліджень серед хореографів-балетмейстерів, свідченням тому є праці В. Антипової, О. Голдрича, Б. Колногузенка, О. Пінчук, А. Тараканової та ін. Але, слід зазначити, що більшість авторів приділяють увагу діяльності дитячих хореографічних колективів. Студентські ансамблі танцю не ставали предметом окремого дослідження, що й обумовило вибір теми статті.

Найбільш близько до вивчення діяльності студентського хореографічного колективу підійшла у своїх працях В. Волчукова, яка надає визначення студентській віковій категорії, розкриває особливості роботи колективу, висвітлює пріоритетні напрями вдосконалення шляхів оптимізації навчально-виховного процесу.

Незважаючи на існуючий науковий доробок, питання ролі художньо-творчої діяльності ансамблю танцю в процесі розвитку хореографічного мистецтва є актуальними та недостатньо висвітленими в працях сучасних хореографів.

Мета дослідження – розкрити сутність художньо-творчої діяльності студентського ансамблю танцю в контексті розвитку сучасного хореографічного мистецтва.

Згідно з метою, постають такі **завдання:**

- уточнити зміст поняття «художньо-творча діяльність»;

Надійшла до редакції 29.03.2010

- означити форми художньо-творчої діяльності творчого колективу;
- розкрити специфіку художньо-творчої діяльності студентського ансамблю танцю;
- з'ясувати вплив діяльності ансамблю танцю на розвиток сучасного хореографічного мистецтва.

Результати дослідження. Сучасна вища мистецька освіта має за мету виховання особистості студента, здатного проводити активну художньо-творчу діяльність на високому професійному рівні, творчо підходити до вирішення складних завдань певних галузей наук. Таким чином, для студентів творчих спеціальностей впроваджується *художньо-творча діяльність*, яка визначається нами як пріоритетний напрямок роботи творчого колективу в поза навчальний час з метою вдосконалення художньої та виконавської майстерності його учасників, підтримки талановитої молоді, популяризації жанрів художньої самодіяльності [2].

Також художньо-творча діяльність студентів визначається науковцями як напрямок науково-дослідної роботи у творчих ВНЗ, яка складається з певних видів (робота у творчих секціях і студіях; участь у концертах, конкурсах, виставках, розробка сценаріїв, підготовка і показ спектаклів, шоу-програм, тощо) [4, с. 29].

Згідно з таким підходом можна виділити основні *види художньо-творчої діяльності* студентського ансамблю танцю, який можна охарактеризувати як творче об'єднання молоді за професійним спрямуванням з нестійкою структурою формування контингенту, обумовлену графіком навчально-виховного процесу окремого вищого навчального закладу, а саме:

1. Участь у концертах, конкурсах, фестивалях на рівні ВНЗ, регіональному, всеукраїнському, міжнародному рівнях.
2. Виступи на телебаченні.
3. Підготовка і показ шоу-програм, звітних та тематичних концертів.
4. Проведення професійних конкурсів, фестивалів серед учнівської молоді в рамках шефської роботи.

Дослідниця Волчукова В.М., визначаючи студентську вікову категорію за трьома ознаками: психологічною, соціальною та фізіологічною, наголошує, що вік студента від 17 до 22 років є періодом найбільш активного розвитку особистості, розкриття її талантів та здібностей, особливо пов'язаних із визначеною професією [3, с.63].

Специфіка студентського творчого колективу полягає у нестійкому характері формування контингенту учасників, тобто кожного року частина учасників – випускники ВНЗ виходять із складу, а нові – першокурсники вступають, що значною мірою ускладнює втілення репертуарної політики та гальмує інші види роботи (навчально-виховну, організаційну, художньо-творчу). Враховуючи той факт, що склад першого курсу як правило перевищує кількість випускників, можна сказати, що фактично керівнику студентського аматорського колективу доводиться

кожного року починати все спочатку. Це вимагає неабияких організаторських здібностей, досконалого володіння прийомами та методами роботи зі студентами, широкого використання творчого підходу до кожного члена колективу. З іншого боку студенти це такі особистості, що визначились у бік професійного спрямування й працюють над вдосконаленням своїх здібностей.

Сутність самодіяльної творчості як інноваційної та творчої діяльності робить її важливим засобом всього процесу виховання. У розвитку творчих колективів студентської молоді спостерігається два основних етапи. *Перший етап* передбачає виявлення творчого потенціалу особистості студента й розвиток її творчих здібностей, первинних навичок й прийомів діяльності. На *другому етапі* здійснюється реалізація творчого потенціалу особистості студента в процесі активної творчої діяльності з метою створення матеріальних та духовних цінностей.

В процесі занять у студентів формуються вміння та навички творчості, творчі здібності та громадська активність, всі якості особистості, відношення до життя в цілому і до мистецтва, виникає катарсис (очищення) душі, виникає емпатія – співчуття. Основною умовою розвитку творчих здібностей є ранній початок занять творчістю, повна свобода творчості, створення середовища й системи відношень та умов для розвитку індивіда [1].

Розглянемо художньо-творчу діяльність на прикладі народного ансамблю танцю «Зорицвіт» Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, який був створений у вересні 1995 року на базі музично-педагогічного факультету. Учасниками колективу стали студенти 1–5-х курсів спеціальності «Хореографія». Розпочавши свою роботу з навчальної дисципліни, ансамбль народного танцю відразу заявив про себе як перспективний студентський колектив, всього за півроку було створено хореографічні композиції: «Гопак», «Гуцульська сюїта», «Подоланочка», «Лісова пісня», «Поліські жарти», «Російська плясова», «Лебідка». Колектив почав приймати активну участь у концертній діяльності факультету та університету. Серед таких виступів особливо слід відзначити шефські концерти у військових частинах, інтернатах, школах; участь у роботі «Філармонії школяра» (НВК № 116). В 1996 році колектив став переможцем конкурсу «Студентська весна» у номінації – хореографія. В цьому ж році ансамбль народного танцю вперше прийняв участь у міському заході, присвяченому 125-річчю з дня народження видатної української письменниці Лесі Українки. В 1997, 1998 рр. – колектив лауреат міського конкурсу «Студентська весна».

Сьогодні народний ансамбль народного танцю «Зорицвіт» є одним з найактивніших і бажаних учасників багатьох районних, міських, обласних, регіональних та всеукраїнських заходів. В 2001, 2003 рр. колектив приймав участь у Всеукраїнській виставці кращих ВНЗ України «Освіта України – XXI століття»; в 2004 р. у складі делегації ХНПУ ім. Г.С. Сковороди

ансамбль прийняв участь у проекті «Г.С. Сковорода і сучасність» (м. Москва); щорічно приймає участь в урочистостях до Дня Перемоги, до Дня визволення м. Харкова, до Дня працівників освіти, ювілейних концертах видатних митців міста та ін.

За останні п'ять років колектив неодноразово приймав участь у міжнародних та всеукраїнських конкурсах хореографії й ставав переможцем цих змагань, серед них: фестиваль аматорських колективів культурно-освітніх закладів профспілок; міський конкурс-огляд самодіяльних колективів, присвячений 60-річчю Перемоги у ВВв; міжнародний фестиваль народного танцю «Шоки – Трипки» – 2005 (м. Каунас, Литва); всеукраїнський конкурс народної хореографії ім. П. Вірського; міжнародний юнацький хореографічний конкурс «Містерія танцю» (м. Полтава, м. Київ); всеукраїнський конкурс творчості «Джерело талантів»; всеукраїнський хореографічний конкурс «Танці з Карпатами»; всеукраїнський фестиваль-конкурс талантів «Золоте намисто» та ін.

За ініціативою НАНТ «Зорицвіт» у 2008 році було започатковано Відкритий хореографічний фестиваль «Зорицвітова веселка», який має за мету – створити сприятливі умови для духовного розвитку талановитої молоді та творчого спілкування між керівниками та учасниками хореографічних колективів міста Харкова.

Завдання фестивалю:

- укріплення та розвиток дружніх стосунків між учасниками фестивалю;
- сприяння розвитку дитячої та юнацької художньої творчості;
- надання можливості обміну досвідом серед художніх керівників дитячих хореографічних колективів;
- налагодження творчих стосунків з кафедрою хореографії ХНПУ імені Г.С. Сковороди з метою методичної допомоги керівникам.

Отже, художньо-творча діяльність студентського ансамблю танцю сприяє популяризації танцювального мистецтва серед широких верств населення, що позитивно впливає на формування системи професійної освіти в означеній галузі, з одного боку і на художньо-естетичне виховання підростаючого покоління – з іншого. Залучення молоді до процесу виховання засобами мистецтва спрямовано на виконання актуальних завдань соціалізації особистості в сучасних соціокультурних умовах.

Сучасне хореографічне мистецтво, увібравши в себе усі риси постмодерністської культури розвивається за принципами відриву від традицій (модерн, джаз-модерн, контемпорарі та ін.). Діяльність студентських ансамблів танцю, зокрема народного (фольклорного) спрямування, розкриває нові горизонти поєднання традицій і новацій, спрямовує постановочну роботу в бік вивчення народних джерел побутування різних форм танців, оформлення їх у високохудожні зразки стилізованої хореографії.

Висновки. Отже, підсумовуючи все вищевикладене, можна виділити основні соціальні функції художньо-творчої роботи студентського

ансамблю танцю, які впливають на розвиток хореографічного мистецтва: задоволення потреби в спілкуванні з мистецтвом; правильна організація дозвілля; залучення студентства до суспільно корисної діяльності; розвиток почуття прекрасного; формування виконавських вмінь та навичок; розвиток творчих потенцій особистості.

Перспективи подальших досліджень.

Вивчення досвіду роботи студентських ансамблів танцю може бути використаний як певна модель структурно-діяльнісного підходу до вирішення завдань професійного зросту.

Література:

1. Колногузенко Б.М. Хореографічне мистецтво: 3б. ст. / Колногузенко Б.М. – Харків: ХДАК, 2008. – 224 с.
2. Ліманська О.В. Методика організації дозвілля / Ліманська О.В. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2007. – 36 с.
3. Методика роботи з хореографічним колективом / Бугаєць Н.А., Волчукова В.М., Пінчук М.С. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2009. – 98 с.
4. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., стер. / Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. – К.: Знання, 2006. – 307 с.